DE AVERECHTSE STEEK

Een tragikomedie in negen scènes

door

JULIA ENGELEN

TONEELFONDS J. JANSSENS B.V.
Tel: 0 33 66 44 00
E-mail: info@toneelfonds.be
Website: www.toneelfonds.be

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **DE AVERECHTSE STEEK** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties, Facebook en eventuele andere publicaties de volledige titel(s) en naam van de oorspronkelijke auteur: **JULIA ENGELEN** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de letter-grootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van Toneelfonds J. Janssens bv.

Wettelijk depot D/2008/0220/041
ISBN 978-90-385-10385
© 2014 Toneelfonds J. Janssens/Julia Engelen

Internet: www.toneelfonds.be
E-mail: bestellen@toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (YouTube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van TONEELFONDS JANSSENS te Antwerpen.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van TONEELFONDS JANSSENS te Antwerpen.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij
TONEELFONDS JANSSENS te Antwerpen
Telefoon 03 366 44 00
Website: www.toneelfonds.be
Email: rechten@toneelfonds.be
IBAN: BE37 3631 4081 3728 BIC: BBRUBEBB

Geen enkele andere instantie dan TONEELFONDS JANSSENS heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!
Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Aanvraag vergunning tot opvoering:

Aankoop van minimaal 7 tekstboekjes bij de uitgever.
Gebruik bij voorkeur de aanvraag module op www.toneelfonds.be.
Zie ook de brief, welke u bij aankoop van de scripts heeft ontvangen (tevens bewijs van aankoop tekstboekjes bij uitgever), of informeer ons via de mail/per post. Bij vragen kunt u bij ons informeren. Uw aanvraag dient tenminste **vier weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van Toneelfonds Janssens. Eventueel extra voorstellingen dienen uiterlijk 1 dag voor de dag van de opvoering te worden aangegeven.
U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Aanvraag vergunning tot HER-opvoering(en):

1. Gebruik bij voorkeur de aanvraag module op www.toneelfonds.be of via de mail/per post met uw gegevens naar Toneelfonds Janssens. Uw aanvraag dient tenminste **vier weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van Toneelfonds Janssens
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% boete worden verhoogd. Het tarief wordt met boete verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen vier weken voorafgaand aan de voorstelling. Algemene voorwaarden zie www.toneelfonds.be.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

Rechten NEDERLAND: I.B.V.A. HOLLAND BV, afd. Auteursrechten, Postbus 363, 1800 AJ Alkmaar Telefoon (072) 5112135 – info@ibva.nl. Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen

PERSONAGES

(6 dames – 1 heer)

GERMAINE: vrouw van middelbare leeftijd, weduwe zonder kinderen, wordt gepest door Anne-Marie.

ANNE-MARIE: veertiger, leidster van de groep, pestkop, probeert op allerlei manieren baas te blijven in het dorp.

DENISE: veertiger, gehuwd

COLETTE: veertiger, gehuwd

YVETTE: oudere vrouw, houdt van een kwinkslag, een echte opportunist.

TONYA: Jonge vrouw, nieuw in het dorp, verbergt een schandelijk leven, wordt als nieuweling gepest door Anne-marie.

ROMEO: Jongeling, simpel van geest

DECOR

Een parochiezaaltje, eenvoudig ingericht met tafels en stoelen, een kast voor porselein, met één deur die uitkomt op een gang. Tegen de achterwand een venster.

KORTE INHOUD

Een klein groepje dames komt wekelijks bij elkaar om te breien. Anne-Marie leidt het groepje als een echte dictator. Vooral Germaine en de nieuweling Tonya moeten het ontgelden. Op een dag komt de kentering: Germaine en Tonya verzetten zich en Germaine wordt uitgeroepen tot de nieuwe voorzitster. Lang duurt hun plezier niet. Anne-Marie neemt weergaloos wraak.

Scène 1

(Een parochiezaaltje zoals er zo veel zijn in Vlaanderen. Tafels, stoelen omgekeerd er boven op. Germaine op. Naar publiek toe.)

GERMAINE: Insteken, omslaan, doorhalen en af laten gaan. Insteken, omslaan, doorhalen en af laten gaan. Insteken, omslaan, doorhalen en af laten gaan. Af laten gaan… jezelf oprapen en insteken, omslaan, doorhalen en af laten gaan. *(begint de stoelen van de tafels te nemen, gordijnen sluiten, tafels afvegen, kopjes gereed zetten …)*

(Off scène horen we Yvette en Colette)

COLETTE: Gij verongelukt nog ne keer, gij. Hoe is het mogelijk! Zo'n stomme toer.

(Yvette op, gevolgd door Colette)

YVETTE: Zit toch zo niet op mijn kop, Colette. Mijn bloeddruk schiet al van 't verschieten mijn hersenpan uit. *(ploft neer op een stoel.)*

COLETTE: Moet ge horen wat een stommiteit madame uitgehaald heeft. Ik loop naar hier en daar zie ik Yvette…

YVETTE: Nu ben ik toch verschoten Germaine. Ik kom uit het laantje van Silke, nadat ik de was bij Sylvie Verstrepen heb afgeleverd; loop ik toch niet met mijn blinde kop onder de auto van dokter Rozemans.

COLETTE: Ik zag het voor mijn ogen gebeuren. Hij kon nog net het stuur omgooien of ze was er geweest. Kunt ge dat geloven? *(tot Yvette)* Waar zat gij met uw gedachten?

GERMAINE: Dokter Rozemans? Die Ford Escort?

YVETTE: Weet ik veel welk merk het was.

COLETTE: Ge zat er toch bijna onder.

YVETTE: Ik ken niks van automerken! En daarbij, ik was veel te druk bezig het vege lijf te redden.

COLETTE: Ja, dat heb ik gezien. Een konijn voor een koplamp was er niets tegen. Het schijnt dat die van 't verschieten ook stokstijf blijven zitten.

YVETTE: In een flits herkende ik dat magere uitgestreken gezicht met dat kale koppie erboven.

GERMAINE: Ja, dat is Rozemans.

YVETTE: Zei ik toch. *(Ze steekt haar bibberende handen voor zich uit.)* Ik heb de daver op het lijf.

COLETTE: Ja zeg, kijk dan ook uit.

YVETTE: Ik was gehaast. ’t Was vandaag mijne toer om het zaaltje klaar te zetten, maar ik was te laat vertrokken. Verdorie, ik kon het gezicht van Anne-Marie zo voor me zien. Alles is al gedaan, zie ik.

GERMAINE: Ik was thuis een beetje vroeger vertrokken omdat ik een brief moest posten. En toen ik zag dat het licht nog niet brandde, dacht ik, die brief kan later wel, eerst het zaaltje.

YVETTE: Germaine kind, gij zijt een verstandige vrouw. We hadden het anders weer moeten horen.

GERMAINE: Ik zou het moeten horen, gij niet. Uiteindelijk ben ik het altijd geweest. Hoe kwam het dat ge later waart? Waart ge het vergeten?

YVETTE: Nee, ik moest de was nog terugbrengen bij Sylvie Verstrepen. Houdt ze me toch niet aan de praat, zeker. En ze kon natuurlijk niet gepast betalen en ik kon niet teruggeven. Afin, uiteindelijk heeft haar man mij betaald. Wilt ge geloven, dat ze het wou opschuiven tot volgende week.

COLETTE: Wat dan?

YVETTE: Mijn centen! Maar ik heb direct gezegd, geen geld, geen was. Ja, dat heb ik haar gezegd. Ik zei, ik neem die verdomde wasmand gewoon terug mee naar huis en verdorie, ze kwamen direct over de brug. Ja, en dan in al mijn hevigheid om op tijd hier te geraken, loop ik bijna onder Rozemans auto. Een Ford Escort zeg je?

GERMAINE: Ja, Rozemans rijdt met een Ford. Waar zou die op dit uur naar toe zijn? Een spoedgeval?

YVETTE: Dat heb ik hem niet gevraagd, toen hij bijna mijn tenen eraf reed.

GERMAINE: Reed hij het dorp in of uit?

YVETTE: Wat is dat nu weer voor een onnozele vraag.

GERMAINE: Sorry.

COLETTE: Hij reed het dorp uit, en met een snelheid. Ik zeg u, ze heeft een duizendste van een geluk gehad.

GERMAINE: Dus reed hij aan de verkeerde kant van de weg.

YVETTE: Hoe?

GERMAINE: Hij reed u toch bijna van de stoep?

YVETTE: Heb ik gezegd dat hij mij van de stoep reed? Dat heb ik toch helemaal niet gezegd. Germaine, ge moet uw oren laten uitspuiten.

COLETTE: Ze stond midden op de baan, ja.

GERMAINE: O, gij waart in fout.

YVETTE: Ik met mijn gejaagde kop ook. Afin, we hebben het weer overleefd, zei Hitler na het laatste bombardement en hij schoot zich een kogel door de kop.

COLETTE: Ik dacht dat die zich had vergeven?

GERMAINE: Dat was zijn maîtresse, allee zijn vrouw.

YVETTE: Gij weet ook niet veel van uw vaderlandse geschiedenis.

COLETTE: Ik was er niet bij, hé Yvette.

YVETTE: Zo ziet ge er anders niet uit.

COLETTE: Zeg alstublieft! Ik hoor het al. Ze is weer helemaal bij haar positieven. Bon, wat moet er nog gebeuren?

GERMAINE: Niets meer. Anne-Marie ging de koffie meebrengen.

YVETTE: Ha neen, hè. Is het weer haar beurt? Zij zet hem altijd veel te straf, zo zwart als pek. Die ligt tot halverwege de nacht op mijn maag te duwen en voor de rest van de nacht op mijn blaas.

GERMAINE: Ik weet het. En een mens mag er nog niets over zeggen, ze zit zo al rap in de gordijnen.

YVETTE: Tegen wie zegt ge het.

COLETTE: Hoe is het met Gerard?

YVETTE: Die loopt nog altijd te hoesten en te kuchen, juist gelijk een jonge hond. Alleen de ketting mankeert. En altijd ’s nachts. ’t Is om in uw buik te bijten van miserie. Ik kan me daarin zo opjagen. Ik kan er toch ook niks aan doen, zegt ie dan, maar wel om zes uur ‘s morgens opstaan om te gaan vissen aan ’t kanaal. Mannen!

GERMAINE: Aan ’t kanaal, zo’n trekgat. Daar moet hij zeker wegblijven.

YVETTE: Ene man houdt ge uit geen enkel gat weg. *(wil recht staan.)* Oei, oei, er zal vanavond niet veel draad gestoken worden. Zie mijn handen.

COLETTE: Straks zal het wel beteren, na uw eerste tas koffie.

YVETTE: Niet die van Anne-Marie, daar krijg ik juist vreselijk de bibber van. Ik sta altijd verstomd dat mijn lepeltje er niet door opgevreten wordt. God weet, mijn maag alleszins wel. Dwars erdoor heen. Als ik ooit maagzweren krijg, dan is het van die koffie, en van mijne vent. Mens wat ben ik blij dat ge hier vroeger waart om de radiatoren open te draaien en ’t zaaltje gereed te zetten. Ik was er niet toe in staat geweest. Echt niet.

COLETTE: Als ge vroeger geweest waart, waart ge niet onder Rozemans auto gelopen.

YVETTE: Dat ik te laat ben, is de schuld van Sylvie Verstrepen. Als het op geld aankomt, leert ge de mensen kennen. Geld doet de wereld draaien, zei mijn moeder altijd, en dat had ze verdorie goed gezien. Mij niet willen uitbetalen. Met dat kleine pensioentje van Gerard breken we geen potten, zulle, neem dat maar van mij aan. Welke vrouw moet op mijn leeftijd met de was van ander mensen zeulen? Zeg mij dat eens. Wie?

GERMAINE: Ik moet gaan poetsen. Dat is niet beter.

YVETTE: Ik hoop maar dat ik er niets aan overhoud. Rozemans ook, met zijn dikke voiture. Die reed zeker honderd, als het niet meer was. Mens, wat is het hier warm.

COLETTE: Dat is de schok, van het verschieten.

GERMAINE: Het is hier warm. De verwarming stond reeds op toen ik aankwam.

YVETTE: Dat zal onze Romeo geweest zijn. Heb je hem al gezien?

GERMAINE: Dat niet. Maar iemand moet de chauffage hebben opgezet.

YVETTE: Dan heeft hij het voor één keer niet vergeten. Waarom heeft mijnheer pastoor eigenlijk die klaploper aangeworven? Vraagt gij u dat niet af? Ik wel.

COLETTE: Uit compassie zeker. 't Is toch niet meer dan een arme sukkelaar. Zo wil ik niet leven, van de hemelse dauw.

YVETTE: Van de hemelse dauw? Van het OCMW zeker. Of van de ziekenkas. Hij kan ook gaan werken, juist gelijk iedereen.

COLETTE: Kom nu Yvette, die jongen is toch wat simpel van geest, niet? Hier zegt ge hem iets, en daar is hij het alweer vergeten.

YVETTE: Juist gelijk mijne Gerard. Mannen! Ze onthouden alleen maar wat ze willen onthouden. Volgens mij is dat een eigenschap die bij de mannen aangeboren is.

COLETTE: Ik vind dat heel joviaal van mijnheer pastoor dat hij zich een beetje over die jongen ontfermt. Wie zou hem anders aannemen, gij? Zoudt gij hem een job geven?

YVETTE: Nee, bijgod. Nog in geen honderd jaar. Hij heeft wel een schoon kontje.

COLETTE: Dat heeft ze weer gezien!

YVETTE: Gij niet misschien?

COLETTE: Ik ben een getrouwde vrouw.

YVETTE: Wat heeft dàt daar nu mee te maken? Ik ben eveneens een getrouwde vrouw. Wil dat zeggen dat ik met mijn ogen dicht moet rondlopen?

GERMAINE: Hij doet toch zijn best, die jongen.

(Romeo op.)

COLETTE: Daar zie, uw schoon kontje is er.

YVETTE: Verdorie Romeo, komt gij altijd zo binnengeslopen?

ROMEO: Eu… neen. … ik heb de radiatoren opengedraaid, goed?

YVETTE: Ja jong, dat hebt gij goed gedaan.

ROMEO: Mijnheer pastoor heeft gezegd dat als ik goed mijn best blijf doen, hij mij op een zondag meeneemt naar de voetbal.

YVETTE: Hoor daar. Naar de voetbal. Gij zijt met uw gat in de boter gevallen.

ROMEO: Schoon gat, zeker.

YVETTE: *(tot Colette)* Verdorie, heeft die dat toch niet gehoord.

GERMAINE: *(installeert zich met haar breiwerk aan de tafel.)* Voilà, ik kan beginnen.

YVETTE: Ach, kus nou mijn oor. Mijn breitas! Die heb ik bij Sylvie Verstrepen laten staan. Krijg dat voor. Nu kan ik nog terug ook.

GERMAINE: Haast en spoed.

YVETTE: Ja,ja. *(tot Romeo)* En gij, hebt gij niets beters te doen dan hier zo'n beetje staan gapen?

ROMEO: Ik heb de chauffage opgezet. Iedereen heeft het warm. Goed?

COLETTE: Ja, heel goed.

YVETTE: Ge zult het nog leren. Hé, wat zijn dat? Nieuwe schoenen? Zie Colette, hij heeft nieuwe schoenen.

ROMEO: Van mijnheer pastoor gekregen. De schoenen waren veel te groot voor mijnheer pastoor. Nu mag ik ze.

YVETTE: Gekregen van mijnheer pastoor. *(tot Colette)* Dat moest mij overkomen, zie. Dat ik nieuwe schoenen kreeg van de pastoor.

COLETTE: Dat zijn toch mannenschoenen.

YVETTE: Zeg Colette, zijt ge simpel geworden, of wat? Vrouwenschoenen, hij zou me vrouwenschoenen moeten geven.

GERMAINE: Hoe zou mijnheer pastoor daaraan moeten geraken?

YVETTE: Ge moet op de pastorie eens binnenkomen. Aan de achterkant is een kamer vol met gekregen spullen. Allemaal bestemd voor de missies en zo. Kleren, dekens, babyspullen en schoenen.

ROMEO: Ja, ja. Ik heb dat gezien. Heel de kamer vol. Schoon dinges.

YVETTE: Dat zal je wel gezien hebben, maar dat de lavabokraan op de damestoiletten sinds mensenheugenis lekt, dat zie je niet.

ROMEO: Ik kom niet op de wc van de vrouwen.

YVETTE: Toch niet om te werken, hè Ro-me-o.

ROMEO: Ik hard werken.

YVETTE: Werk maken van de vrouwtjes. *(tot Colette)* Van de week liep hij achter Lisselotte aan, de dochter van de steenkapper. Zijn armen vol zakken van de Grand Bazar. En zij maar flaneren.

GERMAINE: De dochter van de steenkapper! Hoe oud is dat kind? Twaalf?

COLETTE: Zestien.

YVETTE: En dan voelen ze de hormonen al kriebelen. En maar draaien en keren. En hij kijken. Ro-me-o.

ROMEO: Ik willen helpen. Werken.

YVETTE: Ga die kraan repareren. Dat is werken. Vooruit. Jup, jup.

(Romeo af.)

YVETTE: ’t Is toch een lekkere brok. Zo’n sappig kontje. Moest ik jonger zijn…

COLETTE: Zeg, ge zijt niet goed wijs. Zo’n simpele gast.

(Denise op, samen met Tonya)

DENISE: Is ze weer bezig?

GERMAINE: Wie? Ik?

DENISE: Neen slimmeke, Yvette. Ge kunt haar horen tot in de traphal.

YVETTE: Dat lieg je.

DENISE: Nee. Je was bezig over Romeo en over zijn sappig kontje. We kwamen hem tegen op de overloop. Ge had dat gezicht moeten zien. Die grote mond van je zal je op een dag zuur opbreken.

YVETTE: Ik zeg wat in mij opkomt. Mijn moeder zaliger was ook zo. Wat erin zit, moet eruit.

DENISE: En waar het hart van vol is, loopt de mond van over.

GERMAINE: Vuile monden, vuile gronden, ja!

YVETTE: *(tot Germaine)* Gij zijt juist een bange muis. Gij zegt niets.

COLETTE: Yvette, laat haar.

GERMAINE: Spreken is zilver, zwijgen is goud.

YVETTE: Doublé zeker, gelijk gij op uw kop laat zitten door Anne-Marie.

GERMAINE: Dat zal wel beteren. En schei nu maar uit. Wat moet dat meiske wel niet van ons denken.

DENISE: We hebben een nieuweling in ons midden.

TONYA: Hallo, ik ben Tonya.

YVETTE: Gij zijt niet van hier.

DENISE: Ze is van de stad. Ze is de schoondochter van Simone Cuppens, Simoneke van Jos van Silke, zoals ze zeggen.hij

COLETTE: Och, gij zijt de vrouw van Fernand, de oudste van Simone.

TONYA: Fernand ja.

YVETTE: Allee, welkom in ons midden, zal ik dan maar zeggen. Welkom in de breiclub ‘de lustige steek’.

COLETTE: Hoor daar, de lustige steek.

TONYA: Ha, ik wist niet dat jullie een vereniging vormden.

DENISE: Bijlange niet. Ze zegt dat zo maar. Dat is Yvette. Met die moet ge oppassen, want als ze de kans krijgt, speelt ze met uw voeten. Die ijverige daar, dat is Germaine.

COLETTE: En ik ben Colette. Ik ken alles van patroonberekeningen en zo. Als ge niet wilt dat uw pull als een patattenzak rond u hangt, moet ge eerst bij mij zijn. Ge zult het rap genoeg leren. Ge ziet er mij een slimme uit.

YVETTE: Wat mager, vind ik.

DENISE: Ze kunnen er ook niet allemaal als een betonmolen bijlopen.

YVETTE: Wat zijn we weer grappig.

GERMAINE: Fijn, een nieuw lid.

DENISE: Ja. Kom meiske, zoek u een plaatske uit. Maar niet bij de radiator, daar zit Anne-Marie.

TONYA: Wie is Anne-Marie?

COLETTE: Onze voorzitster eigenlijk, feitelijk. Allee, zoiets toch. Ik zorg voor de praktische zaken. Zaaltje reserveren, de kas bijhouden, beurtrollen opstellen, bijvoorbeeld voor de koffie of de koekjes.

YVETTE: Waar niemand zich aan houdt.

COLETTE: Dat is niet mijn fout. Ik stel een beurtrol op en van het moment dat de lijst klaar is, beginnen jullie onder elkaar van alles af te spreken. Hoe kan ik dan serieus werk doen?

DENISE: Zo'n ramp is dat toch niet.

COLETTE: Zeg, waar houd ik mij dan nog mee bezig?

GERMAINE: *(houdt haar breiwerk omhoog.)* Zie hier eens, is mijn voorkant al niet ferm gevorderd?

COLETTE: Amai, gij hebt nogal gewerkt van de week.

YVETTE: Gij hebt thuis niets te doen, zeker?

COLETTE: Als ge geen vent hebt die u constant voor uw voeten loopt.

GERMAINE: 's Avonds hè, bij de televisie, dan duren de avonden niet te lang.

YVETTE: Ik zie mijn steken niet goed met dat kunstlicht.

DENISE: *(haalt haar breiwerk ook boven.)* Ik heb mijn huiswerk ook gedaan. Voila!

(Denise wordt genegeerd.)

YVETTE: En overdag heb ik geen tijd. Gij, Colette?

COLETTE: 't Is maar een hobby, hè. En daarbij, Constant ziet me niet graag breien. Hebt gij niks beters te doen, vraagt hij altijd.

YVETTE: Ja, zo zijn de mannen. Overal commentaar op geven. Mijne Gerard ook. Toen heb ik gezegd, gij uw vissen, ik mijn breiwerk. Iedereen gelijk voor de wet. Gij laat u teveel doen door uwe Constant. Afin, ik zal ze eens gaan halen zie, mijn tas.

DENISE: Zijt ge uw tas vergeten?

(Anne-Marie in deuropening.)

YVETTE: Nee, ja. Ze staat nog bij Sylvie Verstrepen. Ik was te laat en in mijn haast laat ik ze staan bij haar thuis in de gang. Daarna heb ik een ferme schok moeten verwerken. Ik ben er nog helemaal ondersteboven van.

ANNE-MARIE: Wilt gij van slag zijn, dan moet het al een aardbeving zijn geweest.

DENISE: Dag Anne-Marie.

COLETTE: Anne-Marie.

GERMAINE: Ze werd bijna omvergereden door de Ford Escort van dokter Rozemans.

COLETTE: *(opzij)* Spijtig dat die slechts half werk geleverd heeft.

YVETTE: Wat zeg je?

COLETTE: Niets, niets.

ANNE-MARIE: Omvergereden, zeg je?

YVETTE: Ik was er met mijn kop niet bij en dat kwam omdat Sylvie Verstrepen me niet wou betalen voor mijn was.

GERMAINE: Ze had geen gepast geld, hebt ge gezegd.

YVETTE: Ze wou me niet betalen!

GERMAINE: Tegen mij hebt ge gezegd dat ze niet gepast kon betalen, nietwaar Colette?

COLETTE: Eù… wel.

ANNE-MARIE: Zijt gij erbij geweest?

GERMAINE: Dat niet neen.

YVETTE: Ja, zijt gij erbij geweest, verdomme? Haar vent begon elke broek- en jaszak om te keren. Zelfs de spaarpot van de kleine moest eraan geloven. Heel mijn portemonnee zit vol met kleingeld. Maar volgende keer zal het niet waar zijn, stelletje profiteurs. Nu moet ik nog terug ook, want mijn tas staat daar nog. Dat is met die alteratie, hè. *(steekt haar handen uit, overdreven bibberend.)* Zie, mijn handen. Ik ga geen steek kunnen breien.

ANNE-MARIE: Gaat gij maar effe zitten om een tas koffie te drinken. Dan zult ge wel bekomen. *(begint koffie in te schenken.)*

YVETTE: Ha ja, lekker. Koffie.

ANNE-MARIE: Germaine zal je tas wel gaan halen.

GERMAINE: Ik?

ANNE-MARIE: Ja. Gij. Daar zijt ge niks te goed voor. … Allee vooruit. En spoed u een beetje, anders krijgt ge niks gebreid vanavond. *(Germaine recht en af.)* En wie hebben we hier?

DENISE: Dat is Tonya. Ze komt mee breien.

COLETTE: Ze is de schoondochter van Simone van Jos van Silke. De oudste, Fernand is met haar thuisgekomen. Ze is nieuw in het dorp.

ANNE-MARIE: Tonya, zeg je? Vreemde naam. Klinkt als een automerk. Ik ken niemand die zo heet. Van welke naam is dat een afgeleide?

TONYA: Ik zou het niet weten. Ik heb altijd zo geheten. Fernand vindt hem mooi.

ANNE-MARIE: Nu ja. Welkom 'Tonya' in ons breiclubje. Misschien kan jij ons groepje aan een degelijke naam helpen, want die zoeken we nog, een fatsoenlijke naam om mee uit te pakken in het dorp.

TONYA: Ik weet niet. Daar overval je me een beetje mee.

ANNE-MARIE: Ja natuurlijk. Iedereen koffie?

COLETTE: Straks misschien.

(Anne-Marie schenkt voor iedereen koffie in, behalve voor Tonya. Het eerste kopje zet ze voor Colette neer.)

ANNE-MARIE: *(tot Tonya)* Jij krijgt een tas als je met een naam voor ons clubje over de brug komt. Goed?

YVETTE: Gij kunt toch een lekker tas zetten, Anne-Marie. Daar kikker ik helemaal van op zie.

ANNE-MARIE: Zwarte kat. Altijd zwarte kat. En zeker niet te gierig met de schepjes zijn.

YVETTE: Ja, ja, dat proeft ge.

COLETTE: Ik dacht dat gij niet van straffe koffie hield?

YVETTE: Allee, Colette, hoe komt ge daar nu bij.

COLETTE: Die koffie die gij altijd meebrengt, dat is anders maar slappe kost. Juist afwaswater.

ANNE-MARIE: Het is niet iedereen gegeven.

YVETTE: Gerard heeft hem niet graag straf.

COLETTE: Gerard moet hem niet drinken.

ANNE-MARIE: Er staat een kopje te weinig op tafel.

YVETTE: Germaine zal zich vergist hebben.

ANNE-MARIE: Heeft Germaine de zaal gereed gezet? 't Was te denken. Altijd half werk. Dat zullen we in het boekje moeten schrijven.

TONYA: Boekje?

ANNE-MARIE: Ja, ik houd een boekje bij, zie je, waarin ik onze vorderingen noteer. Ook alles wat er verkeerd is gegaan. De zaal niet op tijd in orde, bijvoorbeeld, of de koffie te slap, melkjes vergeten of zoals Germaine nu, een kopje te weinig op tafel gezet.

TONYA: Is dat niet enigszins overdreven?

ANNE-MARIE: Neen hoor. Zo kan ik perfect zien wie zich voor ons groepje inzet en wie er eigenlijk niet in thuishoort. Misschien is dit het moment om na te denken en te beslissen of Germaine nog wel welkom is in ons clubje. Laten we eens kijken. Er staat heel wat op haar lijstje. Slechte koffie, de radiator te laat opgezet zodat we in een koude zaal moesten werken, altijd iets aparts willen breien.

COLETTE: Ja, dat doet ze wel.

YVETTE: Toen wij allemaal sokken leerden breien, begon zij aan handschoenen.

ANNE-MARIE: Juist. Zo is er wel altijd iets. Niet vriendelijk goedenavond zeggen als ze binnenkomt, en … flirten met Romeo.

DENISE: Wablief?

YVETTE: Met Romeo?

ANNE-MARIE: Ja, ja. Ik heb het zelf gezien. Vorige week. Ze stonden beneden in de traphal onder hun tweetjes te fluisteren en te lachen. Juist pubers. Dat is geen goede houding voor een vrouw van haar leeftijd. Ons breiclubje gaat een slechte naam krijgen.

YVETTE: Hoe is het mogelijk. Omgaan met die simpele.

TONYA: Zo ziet Germaine er anders niet uit.

ANNE-MARIE: Wij zullen haar toch wel beter kennen dat jij.

TONYA: Nu ja, het was misschien slechts een simpele babbel, weet je. Een mens zou beter niet te rap conclusies trekken.

ANNE-MARIE: Ik weet wat ik gezien heb. Is ze wanhopig of zo? Hoelang leeft ze nu alleen?

YVETTE: Dat moet intussen achttien jaar geleden zijn dat Maurice verongelukt is.

ANNE-MARIE: Wat nog niet betekent dat ze zich moet vergooien aan zo'n snotbel. Heeft misschien nog iemand iets opgemerkt?

YVETTE: Daarstraks stond ze hem nog te verdedigen, nietwaar Colette?

ANNE-MARIE: *(tot Colette)* Is dat zo?

COLETTE: Ik … ik geloof van wel, ja.

ANNE-MARIE: Dat moeten we noteren.

TONYA: Allee vooruit, dat doe je toch niet, die zaken allemaal opschrijven en bijhouden.

(Kleine stilte.)

ANNE-MARIE: *(Schrijft in het boekje.)* Dit zal ik ook moeten noteren, Tonya.

TONYA: Wat?

ANNE-MARIE: Jouw aanvallen op de structuur van onze groep. Wil je bij ons blijven, dan zal je je moeten aanpassen en akkoord moeten gaan met onze werkwijze. Begrijp je dat?

DENISE: Ach kom, meiske. Regels moeten er nu eenmaal zijn. Waar zouden we naar toe gaan als we bijvoorbeeld allemaal met die Romeo stonden te flirten?

COLETTE: Wij zijn potverdorie allemaal getrouwd.

DENISE: Behalve Germaine, die is weduwe. Misschien heeft Anne-Marie gelijk en wordt ze wanhopig van de eenzaamheid.

ANNE-MARIE: Natuurlijk heb ik gelijk. Ik heb altijd gelijk.

TONYA: Maar wie zegt dat ze stond te flirten?

ANNE-MARIE: Tut, tut. We praten er niet meer over. Het staat in het boekje geschreven, dus is het gebeurd. Neen, nu moeten we een beslissing nemen. Blijft ze lid of niet?

(Iedereen begint door elkaar te praten.)

Dames! Laat eens zien wat Germaine gebreid heeft. Uiteindelijk is het dát wat telt, niet? *(neemt het breiwerk op.)*

(Iedereen verstart een moment en houdt Anne-Marie in de gaten.)

Wat ongelijk hier en daar.

DENISE: Ga zitten Tonya. Weet ge al wat ge gaat breien?

ANNE-MARIE: Trekt op niks. Echt brolwerk. Zoals gewoonlijk.

COLETTE: Ik heb anders een heleboel patroontjes bij. Keuze genoeg.

ANNE-MARIE: Dit zou ik beter uit trekken.

TONYA: Uit trekken!

DENISE: Hebt ge uw garen al gekocht?

ANNE-MARIE: Dat zal haar leren zich zo aan te stellen.

TONYA: Maar…

(Germaine op met de breitas van Yvette.)

GERMAINE: We zijn al terug, zie.

(Stilte. Anne-marie legt het werk van Germaine langzaam neer.)

DENISE: Juist op tijd.

COLETTE: Ja, we zitten al aan de koffie.

(Fade out)

Scène 2

(De dames zitten te breien. Koffietassen voor iedereen, behalve voor Tonya. Zij zit tegenover Anne-Marie. Ze probeert zo weinig mogelijk op te vallen. Er ligt een kluwen van garen voor haar op tafel; ze heeft moeten uit trekken. Denise zit naast Tonya)

DENISE: Ge zult het zien. Anne-Marie heeft gelijk. Die sjaalsteek was niet goed, veel te ongelijk. Ge wilt toch een schone cadeau geven aan uwe Fernand?

COLETTE: Ge moet uwen draad een beetje losser in de hand houden, kijk zo.

GERMAINE: Och laat dat kind gerust. Seffens heeft ze het ineens te pakken en dan breit ze ons allemaal onder de tafel. Ge zult het zien, binnenkort gaan wij allemaal bij haar te rade.

ANNE-MARIE: Wat een dikke zever. Het begint wel stilaan tijd te worden dat je er wat van bakt. Dit is al de vierde les. Je kan niet bij een breigroepje horen en niet kunnen breien.

GERMAINE: Ik vond het niet slecht, voor een eerste poging.

ANNE-MARIE: Het trok op gene orgel (niets) , zeg ik je.

DENISE: Denk eraan, ene breien, ene overnemen, ene breien, ene overnemen, ene breien…

ANNE-MARIE: Denise! Je gaat de hele naald toch niet voorzeggen, zeker.

DENISE: Ik wil maar helpen.

TONYA: Het gaat wel.

COLETTE: Het is allemaal een kwestie van concentratie. Concentratie en handigheid. En vergeet niet de draad aan de goede kant te leggen als ge keert, anders krijgt ge van die losse lussen aan de kanten.

DENISE: En de draad een beetje strakker houden.

TONYA: Strakker? Zojuist zei Colette…

GERMAINE: Dat is een kwestie van aanvoelen, meiske. En kunt ge niet één priem zwevend houden, zoals ik? Dat breit gemakkelijker.

DENISE: Pas op dat uw steken er niet afglijden.

COLETTE: En ga wat rechter zitten, meid.

ANNE-MARIE: Zo is de jeugd heden ten dage: slap en gemakzuchtig. Geen ruggengraat. Geen principes.

GERMAINE: Ons Tonya is zo niet, nietwaar meiske?

ANNE-MARIE: ’t Is te hopen, anders hoort ze hier niet thuis.

(Er valt een stilte.)

YVETTE: Zeg, ik ken nog een goei. Daar was eens een man en die geloofde in reïncarnatie.

COLETTE: Reïncarnatie? Wie gelooft er nu in reïncarnatie?

DENISE: Ik alleszins niet. Dood is dood, wat mij betreft.

YVETTE: Die vent dus wel. En hij wou na zijn dood terugkomen als stofzuiger.

GERMAINE: Er is toch de wederopstanding in de Heer?

DENISE: Hoor daar, onze kerkmuis. Wederopstanding in de Heer.

COLETTE: Eerder in de pastoor.

(Gegniffel.)

GERMAINE: Wat wilt ge daar mee zeggen?

COLETTE: Niets Germaine.

YVETTE: Moet ik ze nu vertellen of niet?

DENISE: Ja, ja, ga je gang. Reïncarnatie.

YVETTE: Juist. Die geloofde dus in reïncarnatie en wou terugkomen als stofzuiger. ‘Ja maar’, zei zijn kameraad. ‘Wat is daar nu aan, terugkomen als stofzuiger’.

DENISE: De natte droom van alle mannen: alle dagen met de slurf in de vuiligheid.

(Ze lachen.)

YVETTE: ‘Alleen maar voordelen’, zei die kerel. Luister maar.

COLETTE: ‘Ik heb mij vorige maand een nieuwe moeten kopen: 460 ballen. Een hele speciale, ene zonder zak’.

DENISE: Niks voor een vent om in te reïncarneren.

(Lachen.)

YVETTE: Hij wil dus terugkomen als stofzuiger. ‘Niks dan voordelen’, zegt hij tegen zijn kameraad.

COLETTE: Met of zonder zak?

(Gelach.)

YVETTE: Ja zeg, heel mijn mop naar de vaantjes.

ANNE-MARIE: Vertel voort, Yvette. We zijn allemaal benieuwd hoe het afloopt. Niets dan voordelen, en dan?

YVETTE: Juist. ‘Want’, zei die man, ‘iedere dag pakken ze uw stang vast’.

GERMAINE: Afin.

YVETTE: ‘En af en toe wordt ge uitgeleend aan de buurvrouw en één keer per maand maken ze uwe hele zak leeg’. *(lacht)*

(Niemand van het groepje lacht.)

Snapt ge hem, ‘één keer per maand maken ze uwe hele zak leeg’?

COLETTE: Ja, we snappen hem.

YVETTE: Ja zeg, ik werd ook voortdurend onderbroken. Zo kan een mens geen serieuze mop vertellen.

COLETTE: Serieus noemt zij dat, over een zak van een stofzuiger.

(Iedereen lacht.)

TONYA: Ik kan het niet. Ik kan het niet! Ik kan het niet!

DENISE: Maar meiske toch, ge moet u er niet in opjagen. Laat eens zien… Hier en daar wat ongelijk, maar voor de rest…

ANNE-MARIE: Laat mij eens kijken. *(Het breiwerk wordt doorgegeven.)* Hmm, ’t is niet schoon gebreid. Kan ook niet anders, bezie dat garen, helemaal gekroesd.

COLETTE: Dat krijgt ge als ge dikwijls moet uit trekken.

ANNE-MARIE: Ja, haar garen is helemaal naar de knoppen.

TONYA: Dat was duur garen, bijna acht euro per bol.

ANNE-MARIE: Wie koopt er ook duur garen om een sjaal te breien. En als beginneling dan nog.

GERMAINE: Laat mij anders een stukje breien.

ANNE-MARIE: Niks van, ieder moet het zijn doen. Dit trekt op niks. *(trekt uit.)*

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneelfonds.be de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

bestellen@toneelfonds.be

03 3664400

TONEEL FONDS VANSSENS

Voor de juiste keuze